

## Diakonický rozměr poslání církve a role Caritas v různých regionech

Katolická církev od počátků chápala službu potřebným (diakonii) jako nedílnou součást svého poslání, vedle hlásání evangelia a slavení svátostí. Papež Benedikt XVI. to jasně vyjádřil v encyklice *Deus Caritas Est*: nejhlubší podstata církve se uskutečňuje trojím úkolem – hlásáním Slova (kerygma), slavením svátostí (leiturgia) a službou lásky (diakonia). Tyto povinnosti jsou neoddělitelné a vzájemně se předpokládají, neboť „pro církev nejde charitativní činnost o jakousi sociální službu, kterou by mohli stejně tak dobře zajišťovat jiní, ale je součástí její přirozenosti, nepostradatelným vyjádřením její podstaty“ <sup>1</sup>. Jinými slovy, církev bez lásky by přestala být církví – „církev bez charity neexistuje“ prohlásil nedávno i papež František <sup>2</sup>. Právě z tohoto teologického rámce vyrůstá **Caritas Internationalis**, celosvětová konfederace národních charitativních organizací katolické církve, skrze niž církev *organizovaně* koná službu lásky. Caritas je institucí církve, nikoli jen nezávislou nevládní organizací – její poslání je inspirováno evangeliem a včleňuje se do pastorační služby církve na všech úrovních (farnost, diecéze, celonárodní církev). Dnešní teologové praktické teologie zdůrazňují, že právě skrze Caritas se viditelně realizuje diakonický rozměr církve: **Caritas musí být více než „oslavovaná sociální služba“**, má jít o společenství víry a lásky v akci <sup>3</sup> <sup>4</sup>. To ovšem klade nároky na *spiritualitu služby*: pracovníci a dobrovolníci Caritas mají být svědky Kristovy lásky, nejen „sociálními pracovníky“ <sup>5</sup>. Nesmí se vytratit onen duchovní zdroj – osobní nasazení z víry – jinak hrozí redukce Caritas na pouhou humanitární organizaci <sup>6</sup>. V následujících kapitolách přiblížíme, jak je tento diakonický rozměr církve realizován prostřednictvím organizací Caritas (a obdobných katolických charit) v různých zemích Evropy, v USA a ve vybraných státech Latinské Ameriky. U každé země se zaměříme na strukturu a činnost tamní Caritas, spolupráci s církevními strukturami (farnostmi, diecézemi, biskupskou konferencí), teologicko-pastorační rámec jejich služby a konkrétní příklady projektů či inovativních modelů pomoci. V závěru se pak podíváme na reflexi současných teologů ohledně vztahu církevní diakonie a institucionální charity a na výzvy, které před církevní charitou stojí.

### Caritas v evropských zemích

#### Německo (Caritas Deutschland)

**Struktura a činnost:** Německá Caritas (Deutscher Caritasverband) je největší charitativní organizací v zemi a tvoří integrální součást katolické církve. Byla založena již roku 1897 a roku 1916 němečtí biskupové oficiálně ustanovili Caritas jako sociální službu katolické církve v Německu <sup>7</sup>. Dnes funguje jako rozsáhlá síť diecézních Caritas (každá diecéze má vlastní Caritas) a specializovaných zařízení. S více než 25 tisíci zařízeními a pracovišti po celém Německu Caritas ročně podpoří okolo 13 milionů potřebných osob <sup>8</sup>. Zaměstnává přes 739 tisíc profesionálních pracovníků a opírá se o statisíce dobrovolníků <sup>9</sup>, čímž je nejen největší církevní organizací, ale vůbec největším poskytovatelem sociálních služeb v Německu (spolu s evangelickou Diakonií) <sup>10</sup>. Spektrum činností je velmi široké: Caritas v Německu provozuje nemocnice, domovy pro seniory, dětské domovy, poradny pro rodiny v krizi, hospice, azylové domy, zařízení pro lidi s postižením, a zajišťuje také pomoc uprchlíkům a migrantům. Vedle přímé pomoci se německá Caritas věnuje i obhajobě práv chudých a ovlivňování sociální politiky – aktivně vstupuje do veřejné debaty a upozorňuje na společenské problémy a potřeby zranitelných skupin <sup>11</sup>. Mezinárodní pomoc koordinuje zvláštní sekce *Caritas international*, která zajišťuje humanitární a rozvojovou spolupráci v zahraničí (např. pomoc při katastrofách) <sup>12</sup>.

**Propojení s církví:** Caritas je v Německu pevně začleněna do struktury církve. Prezidentem Caritas Deutschland je tradičně laik či duchovní s manažerským mandátem, avšak organizace podléhá dohledu biskupské konference a úzce spolupracuje s jednotlivými diecézemi. Každé diecézní sdružení Caritas má svého ředitele a je přímo podřízeno místnímu biskupovi, který odpovídá za soulad charitního díla s posláním církve. V rámci farností existují často *farní skupiny Caritas* – dobrovolnické týmy, které na lokální úrovni identifikují potřebné a organizují pomoc (např. návštěvy nemocných, sbírky potravin, provoz farních charitních šatníků apod.). Tato struktura zajišťuje, že charitativní činnost prostupuje celou církev: **Caritas v Německu není jen ústředí ve Freiburgu, ale živá přítomnost v každé diecézi a mnoha farnostech.** Tím se naplňuje zásada, že láska potřebuje být „uspořádána“ jako služba společenství<sup>13</sup> – od úrovně místní až po celocírkevní. Německá Caritas je navíc členem celoněmecké sítě poskytovatelů sociálních služeb a dlouhodobě spolupracuje i se státem (německý model tzv. subsidiárního sociálního státu zapojuje církevní organizace do systému sociální péče).

**Teologicko-pastorační rámec:** Caritas Deutschland zdůrazňuje, že její činnost vyrůstá z křesťanské víry a spirituality služby. Na svém webu uvádí, že *Caritas není jen organizovaná dobročinnost, ale idea Caritas ožívá všude tam, kde si lidé vzájemně pomáhají v duchu Ježíše Krista – ať už uvnitř nebo vně církevních společenství, profesionálně či dobrovolně, spontánně či organizovaně*<sup>14</sup>. Tato definice odráží teologii, podle níž každé dílo lásky z víry je projevem církve jakožto společenství lásky. Němečtí teologové (např. prof. Heinrich Pompey na univerzitě ve Freiburgu) rozvinuli samostatný obor *Caritaswissenschaft* (teologie a věda o caritas), který se snaží dát charitní práci solidní teologické základy. Podle Pompeyho nesmí charita církve upadnout do pouhé socio-technické služby – má svůj jedinečný rozměr duchovní: zahrnuje péči o duši a spásu člověka, nejen o jeho tělo<sup>14</sup>. Katolická charita se od běžné humanitární pomoci liší tím, že se snaží o celostní přístup k člověku jako k Božímu obrazu: **pomoc pro tělo je spojena s nadějí a útěchou pro duši.** Papež Benedikt XVI. v motu proprio *Intima Ecclesiae natura* (2012) zdůraznil odpovědnost biskupů dohlížet, aby církevní charitativní dílo zachovávalo tuto identitu a kvalitu – aby **každá charita v diecézi byla konána jako služba víry v rámci „společenství víry, naděje a lásky“**<sup>15</sup>. Zároveň však Caritas v Německu klade důraz i na odbornost a profesionalitu služby: pracovníci musí splňovat profesionální standardy, aby pomoc byla účinná a důvěryhodná. Tato syntéza srdce a odbornosti vystihuje motto, že **církevní charitní dílo vyžaduje jak kvalifikaci, tak milosrdné srdce** – teprve obojí dohromady tvoří skutečně ekleziální službu<sup>16</sup>.

**Příklady projektů a inovací:** Německá Caritas se neustále adaptuje na nové sociální výzvy. Inovativní byla např. její reakce na uprchlickou krizi v roce 2015 – Caritas organizovala rozsáhlou pomoc žadatelům o azyl (nouzová ubytování, integrační kurzy, právní poradenství) v úzké spolupráci s farnostmi, které otevřely své prostory pro uprchlíky. V současnosti Caritas Deutschland rozvíjí projekty digitální pomoci (online poradenství v krizích), sociální podnikání (tréninková pracovní místa pro dlouhodobě nezaměstnané) či komunitní centra v chudších čtvrtích, která kombinují sociální, vzdělávací a pastorační aktivity. Za zmínku stojí i aktivita na poli ekologické spravedlnosti – Caritas podporuje *udržitelnou pomoc*, například energeticky úsporné bydlení pro chudé, recyklaci a další opatření, která spojují péči o chudé s péčí o stvoření (v duchu encykliky *Laudato si'*).

## Rakousko (Caritas Österreich)

**Struktura a řízení:** Rakouská Caritas je podobně jako v Německu rozsáhlou sítí zahrnující 9 diecézních Caritas (pro každou diecézi) a celostátní zastřešující organizaci Caritas Österreich. Až do nedávna fungovala na základě stanov z roku 1976, kdy byla zřízena Rakouská centrála Caritas při arcidiecézi vídeňské. V roce 2021 však rakouská biskupská konference schválila nové stanovy, kterými **Caritas Österreich přechází přímo pod kompetenci biskupské konference** (místo dosavadní právní vazby na jediného biskupa – vídeňského arcibiskupa)<sup>17</sup>. Tím se Caritas v Rakousku ještě pevněji zakotvila v rámci celé církve – stala se oficiálním „dachverbandem“ (střešní organizací) pro diecézní Caritas s celobiskupským dohledem. Nové stanovy rovněž posílily kolektivní vedení: celostátní presidium Caritas

má poprvé stejný počet žen jako mužů <sup>18</sup> a do rozhodovacích procesů jsou více zapojeni zástupci všech diecézí. Prezidentem Caritas Österreich je nadále P. Michael Landau, který je zároveň ředitelem Caritas Vídně; Caritas však nyní řídí společně s presidiem a rozšířeným plénem delegátů ze všech diecézí <sup>19</sup> <sup>20</sup>. Tato reforma má zajistit modernější, **synodálnější strukturu vedení**, kdy rozhodnutí vznikají participativně a blíže k místní praxi.

**Činnost a spolupráce:** Caritas v Rakousku se stará o široké spektrum sociálních služeb: provozuje více než 50 poraden a center pomoci v celé zemi, domovy pro matky s dětmi v tísní, útulky pro lidi bez domova, pečovatelské služby pro seniory i terénní služby pro osoby s postižením či duševním onemocněním <sup>21</sup>. Výrazným rysem je **úzké propojení s farnostmi** – každá diecézní Caritas má tzv. *PfarrCaritas*, tedy oddělení podpory farní charity. Farnosti jsou motivovány k vytvoření vlastního charitního týmu, který ve farnosti koordinuje dobrovolnickou pomoc (např. návštěvní služba, sbírky, komunitní centra). Caritas Rakousko poskytuje těmto farním týmům metodickou podporu, školení a propojuje je s většími projekty. Motto rakouské Caritas „**Not sehen und handeln**“ („Vidět nouzi a jednat“) vyjadřuje základ její spirituality služby – jde o *bezpodmínečnou lásku k bližnímu* v praxi <sup>22</sup>. Caritas se snaží být „DNA církve“: biskupové opakovaně zdůrazňují, že charita není přívěskem pastoraace, ale její integrální součástí. Biskupský delegát pro Caritas (tzv. Caritas-Bischof, v současnosti biskup Benno Elbs) zasedá v prezidiu a zajišťuje vazbu mezi Caritas a biskupskou konferencí <sup>19</sup>.

**Teologické východisko:** Rakouská Caritas se inspiruje teologií communio a **spiritualitou služby bližním „tváří v tvář“**. P. Landau popsal poslání Caritas slovy: „*Caritas znamená pomoc člověka člověku, z tváře do tváře, lásku k bližnímu bez podmínek*“ <sup>22</sup>. Tato bezvýhradná agapé se opírá o evangelium Matoušova 25. kapitoly (slova Krista „cokoli jste učinili jednomu z těchto mých nejmenších, mně jste učinili“). V praxi to znamená klást důraz na **osobní rozměr pomoci** – nejde jen o distribuování materiální podpory, ale o setkání s člověkem v nouzi jako s bratrem či sestrou. Pastorační zaměření Caritas je tedy dvojí: **diakonická služba a zároveň evangelizace skrze svědectví lásky**. V rakouské církvi se mluví o *Caritas als Wesensvollzug der Kirche* (Caritas jako uskutečnění podstaty církve). Teologicky to souvisí s pojetím, že církev existuje jako communio (společenství) víry, liturgie a služby – Caritas ztělesňuje onu službu (diakonii) a musí být propojena s ostatními složkami. Proto je také běžné, že pracovníci Caritas se účastní modliteb a duchovní formace, mnozí jsou praktikující katolíci a v Caritas je často ustanoven *duchovní rádce* (kaplan) pro zaměstnance.

**Inovativní projekty:** V Rakousku Caritas zavedla několik nových modelů pomoci. Například tzv. *Le+O* (Leben + Orientierung) – kombinace potravinové banky a poradny: lidé v nouzi dostanou nejen potraviny v sociálním supermarketu, ale i poradenskou podporu (orientaci) v řešení své situace. Dalším příkladem jsou „**vývařovny lásky**“ (**Liebe geht durch den Magen**) – farní projekty, kde dobrovolníci vaří pravidelně teplá jídla pro osamělé seniory či lidi bez domova a společně stolují, čímž se boří bariéry mezi potřebnými a pomáhajícími. Inovativní je také program integrace uprchlíků přes tzv. *buddy-systém*: rodiny v farnostech jsou spárovány s rodinami uprchlíků a pomáhají jim s integrací (jazyk, kultura, byrokracie), což buduje oboustranné obohacení. Caritas Rakousko rovněž klade důraz na **profesionalizaci** – nové stanovy zmiňují vytvoření odborných management týmů pro komunikaci, finance, dobrovolnictví apod., což má zajistit efektivitu a udržitelnost služby <sup>23</sup>. Celkově je rakouská Caritas příkladem, jak lze charitativní poslání církve vést moderně a přitom věrně evangelijním hodnotám.

## Francie (Secours Catholique – Caritas France)

**Struktura a propojení s církví:** Ve Francii plní úlohu národní katolické charity organizace *Secours Catholique – Caritas France*, založená v roce 1946 Francouzskou biskupskou konferencí. Jde o neziskovou asociaci, která je **oficiální „servisní složkou“ katolické církve ve Francii pro charitativní činnost** <sup>24</sup>. Secours Catholique má po celé Francii 72 regionálních poboček (tzv. delegací), které se většinou kryjí s

diecézemi. V rámci těchto regionů působí kolem **3 500 místních týmů** dobrovolníků, často navázaných na farnosti <sup>25</sup>. Celkem organizace zahrnuje téměř 59 tisíc dobrovolníků a necelých 900 zaměstnanců <sup>26</sup>, což ukazuje na silný prvek dobrovolnictví – nosným pilířem jsou laici, kteří se ve svých komunitách angažují ve službě chudým. Každá diecéze má tedy svoji strukturu Secours Catholique, v jejímž čele stojí ředitel (laik) a duchovní rádce (kaplan). Na národní úrovni organizaci řídí Rada a představenstvo, v němž jsou zástupci regionů; generálním kaplanem bývá kněz jmenovaný biskupskou konferencí, který dohlíží na duchovní rozměr služby <sup>27</sup>. Úzké sepětí s církví dokládá i to, že biskupové jmenují vedení a že Secours Catholique působí *jako prodloužená ruka církve*: sama sebe popisuje jako „větev katolické církve ve Francii“ <sup>28</sup>. V duchu francouzských zákonů je však také uznána jako organizace veřejně prospěšná (od r. 1962) <sup>24</sup>, což umožňuje spolupráci se státem při sociálních programech.

**Zaměření činnosti:** Secours Catholique se soustředí na **boj proti všem formám chudoby, nerovnosti a sociálního vyloučení** <sup>29</sup>. Ve Francii samotné provozuje okolo 2 400 míst pomoci (recepčních center, šaten, potravinových výdejen atd.), kde ročně podpoří na 938 tisíc lidí v nouzi <sup>30</sup>. K hlavním aktivitám patří: materiální pomoc chudým (potraviny, ošacení, nouzové přístřeší), poradenství v dluhové tísní, doprovázení osamělých (např. návštěvy starých lidí), integrace lidí bez domova do společnosti, pomoc migrantům a žadatelům o azyl. Zvláštním rysem francouzské Caritas je důraz na **empowerment (zmocňování) a zapojení samotných potřebných** – Secours Catholique klade „účast podporovaných osob a posilování schopnosti každého jednat“ do centra své činnosti <sup>31</sup>. Prakticky to znamená, že lidé v nouzi nejsou vnímáni pasivně, ale jsou zváni ke spoluúčasti: např. v komunitních centrech se sami podílejí na chodu (vaří společné obědy, pomáhají organizovat dílny apod.), v rámci projektů zaměstnanosti spolupracují na tvorbě řešení své situace. Kromě pomoci v terénu se Secours Catholique věnuje **advokační činnosti** – upozorňuje veřejné orgány i veřejné mínění na problémy chudoby ve Francii a navrhuje systémová řešení. Je hlasitým zastáncem sociální spravedlnosti a často publikuje studie o chudobě ve Francii, čímž stimuluje společenskou debatu (např. každoroční zpráva o stavech chudoby).

**Duchovní a teologický rámec:** Poslání Secours Catholique je výslovně formulováno evangelijně. „**Byli jsme založeni na evangeliu**“, stojí v dokumentech, a posláním je „nabízet lásku a uvědomění si solidarity ve Francii i ve světě“ <sup>32</sup>. Organizace zve každého, aby se zapojil do služby druhým a zakusil *radost z bratrství* <sup>33</sup>. Hodnotami, které vyznává, jsou důvěra (víra v dobro v každém člověku), závazek (sloužit spravedlnosti) a bratrství <sup>34</sup>. Zajímavým principem je **důraz na duchovní potřeby člověka**: mezi zásadami činnosti stojí „*věnovat pozornost duchovním potřebám každého*“ <sup>35</sup>. To se projevuje např. tím, že dobrovolníci Secours Catholique jsou vedeni k naslouchání nejen materiálním, ale i duševním a duchovním trápením lidí (osamělost, ztráta smyslu, víra). V centrech pomoci jsou často nabízeny chvíle duchovní obnovy nebo je k dispozici kaplan. Teologie, o kterou se Caritas ve Francii opírá, je teologie diakonie spojená s **katolickou sociální naukou**. Secours Catholique uvádí, že její misie ztělesňuje principy sociální nauky – zejména důstojnost každé lidské osoby stvořené k obrazu Božímu a preferenční lásku k chudým <sup>36</sup>. Skrze svou činnost tak „zvěstuje evangelium činů“ a přispívá k evangelizaci společenských vztahů (*évangéliser les relations sociales*, jak stojí v jejím poslání) <sup>37</sup>. Lze říci, že spiritualita francouzské Caritas stojí na dualitě: *kontemplace a akce*. Organizace deklaruje, že v Caritas se překonává rozpor mezi modlitbou a činem – služba chudým je místem setkání s Bohem a růstu ve víře, jak o tom svědčí i zkušenosti dobrovolníků: „*Caritas formuje srdce těch, kdo jsou její součástí, učí nás prolamovat rozdíl mezi skutkem a kontemplací*“ <sup>38</sup>.

**Projekty a inovace:** K zajímavým projektům Secours Catholique patří **Cité Saint-Pierre v Lurdech** – středisko, které umožňuje chudým poutníkům a lidem na okraji z celé Francie i světa zakusit pouť do Lurd. Toto centrum (založené 1956) nabízí každoročně tisícům sociálně slabých poutníků ubytování, stravu i spirituální program v prostředí přijetí a sdílení <sup>39</sup>. Dalším příkladem je *Maison d'Abraham* v Jeruzalémě, dům provozovaný Caritas France, který poskytuje ubytování chudým poutníkům Svaté země a zároveň funguje jako místo mezináboženského setkávání a pokoje <sup>40</sup>. V Paříži pak Secours

Catholique provozuje centrum **CEDRE** pro žadatele o azyl a uprchlíky, které jednak koordinuje síť farností a dobrovolníků pomáhajících uprchlíkům, a jednak přímo přijímá a doprovází zranitelné azylanty (např. rodiny s dětmi) <sup>41</sup>. Tyto konkrétní modely ukazují, že Caritas spojuje materiální, sociální i duchovní dimenzi péče. Secours Catholique rovněž rozvíjí tzv. *community shops* a *social cafés* – komunitní obchody a kavárny provozované dobrovolníky i lidmi s životní zkušeností chudoby, které slouží jako místa setkávání a integrace (např. *Boutiques solidarité* pro lidi na ulici). Inovací je i program participativní mikrofinancování: Caritas pomáhá zakládat *spořicí skupiny chudých žen*, které si společně spoří a půjčují malé částky, aby rozjely vlastní živnosti – jde o model adaptovaný z rozvojových zemí do chudších regionů Francie.

## Itálie (Caritas Italiana)

**Založení a struktura:** Caritas Italiana vznikla v roce 1971 z podnětu papeže Pavla VI., který po Druhém vatikánském koncilu vybídl italskou církev k obnově charitních struktur. Italská biskupská konference (CEI) tehdy Caritas zřídila jako **pastorační orgán pro podporu svědectví lásky** v italské církvi <sup>42</sup> <sup>43</sup>. Caritas Italiana je tedy oficiálním **organismem CEI** – má za úkol animovat a koordinovat veškerou charitativní činnost v diecézích, „způsobem odpovídajícím době a potřebám, aby svědectví lásky bylo plnohodnotnou součástí evangelizačního poslání církve“ <sup>44</sup>. Ředitelem Caritas Italiana je jmenován biskupskou konferencí kněz (nazývaný *národní ředitel*), současně je jmenován prezident Caritas (obvykle jeden z biskupů). V každé diecézi Itálie pak existuje *Caritas diocesana*, která přímo podléhá diecéznímu biskupovi a funguje často jako součást biskupského úřadu (s vlastním ředitelem – většinou knězem, a týmem zaměstnanců či dobrovolníků). Významným rysem italského modelu je, že Caritas se chápe především jako **pedagogický a animační nástroj** pro celou církev, nikoli jen poskytovatel služeb <sup>45</sup>. Od počátku bylo zdůrazňováno, že Caritas Italiana nemá suplovat roli mnoha existujících katolických charitativních řádů a organizací, ale má *podněcovat společenství křestanů k živé lásce* a koordinovat nově vznikající potřeby. V praxi Caritas Italiana například vede celonárodní programy solidarity, organizuje celonárodní sbírky (např. každoroční **Národní den charity**), školí pracovníky diecézních a farních charit atd.

**Spolupráce s farnostmi a diecézemi: Každá farnost v Itálii je vyzývána mít vlastní „caritas“ – farní skupinu pro charitu.** Motu proprio papeže Benedikta XVI. (2012) dokonce stanovilo, že v každé farnosti má existovat nějaká forma charitativní služby, koordinovaná s diecézní Caritas <sup>46</sup>. Mnohé italské farnosti proto provozují malé projekty: výdejny jídla, centra pro mládež z ulice, návštěvy nemocných apod., a tyto aktivity jsou sdruženy a podporovány diecézní Caritas. Diecézní Caritas v Itálii také často spravují *observatoře chudoby a zdrojů* – shromažďují data o sociální situaci v regionu a informují biskupy i věřící o výzvách (to je součást *pedagogické* role Caritas). Církev v Itálii tedy skrze Caritas vytváří **síť solidarity od farní úrovně až po národní**. Caritas Italiana rovněž zastřešuje italskou mezinárodní pomoc – například koordinovala dlouhodobou pomoc oblastem zasaženým zemětřeseními (Umbrie 2016 ad.) a spolupracuje s Caritas Internationalis při pomoci v zahraničí.

**Pastorační přístup a teologie:** Italská Caritas stojí na teologii *svědectví lásky* (*testimoniaza della carità*). Cílem je, aby charita prostupovala život církevních obcí a **posilovala ducha sdílení a milosrdenství** mezi věřícími. Tím Caritas přispívá k oné *communio* – vytváření skutečného bratrského společenství, kde se boří bariéry mezi bohatými a chudými. Tento ideál vychází přímo ze Skutků apoštolů (2,44-45), jež Benedikt XVI. cituje, když mluví o církvi prvotní obce bez chudých <sup>13</sup> <sup>47</sup>. Caritas Italiana se tedy snaží formovat vědomí věřících tak, aby v církvi „už nikdo netrpěl nouzi, která by nedovolovala důstojný život“ <sup>48</sup>. Velký důraz se klade na **výchovu k solidaritě** – a to jak mezi dospělými (skrze homilie, materiály, kampaně), tak mezi mládeží (např. programy dobrovolné služby pro mladé v rámci *Pastorale Giovanile*). Teologicky Caritas Italiana zdůrazňuje, že láska a spravedlnost jdou ruku v ruce: pomoc chudým není jen almužna, ale také zápas o spravedlnost. Italská biskupská konference v pastoračních směrnicích 1992-2000 (*Evangelizzazione e testimoniaza della carità*) vyzdvihla koncept „**proměňujících**

**charity**“, která se snaží měnit i nespravedlivé struktury. To odpovídá latinskoamerickému důrazu na *charitu transformující společnost* a je to patrné i v dokumentech Caritas Latin America <sup>49</sup>. Caritas Italiana tedy propojila klasickou charitu s prvky katolické sociální nauky a akcentem na komunitní rozvoj.

**Modelové projekty:** V celé Itálii Caritas zřídila tzv. **Empori solidali** – solidární obchody, kde si rodiny v nouzi mohou „nakoupit“ (za body místo peněz) potraviny a základní zboží. Tyto obchody jsou řízeny často farními či diecézními Caritas a fungují na principu důstojné pomoci (klienti si sami vybírají zboží, nejsou pouhými příjemci balíčku). Jde o inovaci, která se rozšířila do mnoha diecézí. Dalším zajímavým projektem je **Progetto Policoro**, který Caritas Italiana rozvíjí spolu s pastorační mládeží a pracoviště: pomáhá nezaměstnaným mladým lidem na jihu Itálie zakládat družstva a sociální podniky, čímž bojuje proti nezaměstnanosti a odchodu mladých z chudých regionů. Caritas také stojí v čele pomoci migrantům a uprchlíkům přicházejícím přes Středozemní moře – v mnoha diecézích vytvořila *koridory integrace*, kdy rodiny migrantů jsou ubytovány v církevních objektech a komunity jim pomáhají začlenit se. Příkladem v Lampeduse Caritas provozuje uvítací centrum pro migranty zachráněné na moři, v Římě zase tzv. *Cittadella della Carità* – komplex služeb pro lidi bez domova a migranty (noclehárna, jídelna, zdravotní ambulanční středisko). Tyto projekty ukazují tvář italské Caritas jako pružné a pohotové síly, která reaguje na *znamení doby* v duchu evangelia.

## Velká Británie (Anglie, Wales, Skotsko)

**Struktura a organizace:** Katolická církev ve Velké Británii nemá jednu unifikovanou „Caritas UK“, ale několik samostatných organizací, které zastřešují charitativní poslání církve v jednotlivých částech. V Anglii a Walesu jsou dvě hlavní složky: pro domácí (vnitrostátní) sociální akci slouží **Caritas Social Action Network (CSAN)** a pro mezinárodní rozvojovou pomoc **CAFOD** (Catholic Agency for Overseas Development). CSAN je oficiální agenturou Biskupské konference Anglie a Walesu pro domácí charitu a sdružuje různé katolické charity a projekty sociální pomoci napříč diecézemi <sup>50</sup>. CAFOD je zase oficiální misijní a rozvojovou agenturou biskupů Anglie a Walesu a členem Caritas Internationalis <sup>51</sup>. V praxi to funguje tak, že *CAFOD reprezentuje Anglii a Wales v mezinárodní síti Caritas*, zatímco CSAN propojuje domácí charitativní aktivity (diecéze, řeholní řády, místní charity). V Anglii a Walesu mnohé diecéze zřídily vlastní „Caritas“ (např. Caritas Westminster, Caritas Salford apod.), které jsou členy CSAN a zaměřují se na lokální chudé. Tyto diecézní Caritas spolupracují přímo s farnostmi – v každé diecézi je určitá struktura farní charity (mohou to být farní pobočky St. Vincent de Paul Society, soup kitchens, návštěvní služby atd., které diecézní Caritas koordinuje). **CAFOD** má své zastoupení také v každé diecézi Anglie a Walesu a spolupracuje s farními komunitami – v každé farnosti je obvykle *dobrovolník CAFOD*, který organizuje postní sbírku, informuje o projektech apod. <sup>52</sup>. Tím je zajištěno, že zahraniční solidarita je přítomna až na úroveň farností. Ve Skotsku plní roli mezinárodní charity organizace **SCIAF** (Scottish Catholic International Aid Fund), analogická CAFODu, a pro domácí chudé existuje síť charit (mnohé provozované řádem sv. Vincence z Pauly nebo diecézemi).

**Církevní vazby:** Jak CAFOD, tak CSAN jsou **mandátované přímo biskupskou konferencí**. CAFOD výslovně uvádí: *„Jsme nedílnou součástí katolické církve; mandát máme od biskupské konference Anglie a Walesu. Působíme v každé diecézi Anglie a Walesu a spolupracujeme přímo s farními komunitami v místě“* <sup>52</sup>. Prezidenty těchto organizací bývají biskupové nebo jimi jmenovaní laici. Například správní rada CAFODu zahrnuje i několik biskupů <sup>53</sup>. To garantuje, že charitativní činnost je koordinována s pastoračními prioritami církve. Zároveň je kladen důraz na ekumenickou a mezináboženskou otevřenost – britské katolické charity často spolupracují s Anglikánskou církví či dalšími ve společných projektech (např. noclehárny pro bezdomovce bývají ekumenické). Propojení se státem je v Británii dáno tím, že charity jsou registrované organizace podle britského práva a mohou získávat granty, ale církev dbá o zachování katolické identity služeb (např. v etických otázkách).

**Teologické východisko:** Britské katolické charity se inspiřují katolickou sociální naukou a evangeliem milosrdenství. CAFOD zdůrazňuje princip *živé víry skrze skutky*: „*Naše víra nás vede k činům – abychom pomohli nejchudším k trvalé změně*“ <sup>54</sup>. CAFOD i CSAN ve svých materiálech často citují papeže Františka a další učení – např. CAFOD připomíná, že církevní síť Caritas má jedinečnou „*kapilaritu*“, dosah do nejdleších míst světa díky tomu, že **je součástí univerzální církve, rodiny Boží** <sup>55</sup>. To koresponduje s Františkovým důrazem, že patřit k církvi dává Caritas univerzální rozměr a schopnost působit až na periferie, kam jiné organizace nedosáhnou <sup>56</sup>. V Anglii a Walesu se v posledních letech rozvíjí také **teologie diakonie hope** – důraz, že charitní práce přináší naději tam, kde se vytrácí, a tím evangelizuje. Místní teologové (např. ve Westminsteru) zdůrazňují, že Caritas je způsob, jak církev *prakticky hlásá evangelium* skrze lásku. Zároveň je velmi akcentováno, že pomoc je **nestejná pro všechny bez rozdílu** – což je v souladu s katolickým principem milosrdné lásky ke všem bližním. Například Katolická Charita Westminster má motto „řídít se potřebou, ne vyznáním“, což vychází z Ježíšova příkladu milosrdného Samaritána, který pomohl cizinci. Tato otevřenost je v Británii i nutná pro působení v sekulární pluralitní společnosti.

**Projekty:** Příklady zahrnují **night shelters** (zimní noclehárny) pro lidi bez domova organizované farnostmi v Londýně a jinde, dále **food banks** (potravinové banky) často vedené katolickými farnostmi ve spolupráci s jinými církvemi. CSAN sdružuje projekty jako je *Father Hudson's Care* (charita v Birminghamu starající se o děti a hendikepované) nebo *Caritas Anchor House* (v Londýně – inovativní centrum pro bezdomovce s programem návratu do běžného života). **CAFOD** se soustředí na rozvojové projekty ve více než 30 zemích – např. zajišťuje pitnou vodu v Africe, vzdělávací programy, podporu drobných zemědělců, humanitární pomoc při krizích (nedávno např. v Sýrii, Jižním Súdánu, Ukrajině). Vynikajícím příkladem je také **kampaň CAFOD „LiveSimply“**, která propojuje ekologickou konverzi a solidaritu: farnosti jsou vyzvány k jednoduššímu životnímu stylu a ušetřené prostředky věnují na projekty v chudých zemích. Tím se prohlubuje vědomí globální odpovědnosti jakožto součást duchovního života farností.

**Irsko:** Katolická církev v Irsku má jako svou oficiální charitativní organizaci **Trócaire**, založenou roku 1973 irskými biskupy. Trócaire je analogií CAFODu – zaměřuje se na zámořskou pomoc a rozvoj (působí ve více než 20 zemích) a je členem Caritas Internationalis <sup>57</sup>. Je známá svou každoroční *postní sbírkou* (Trócaire Box), kdy rodiny po celé zemi spoří během postu peníze do papírové „Trócaire pokladničky“ a výtěžek jde na projekty v chudých zemích <sup>58</sup>. Trócaire úzce spolupracuje s farnostmi a školami – vzdělává o globální spravedlnosti a povzbuzuje k aktivismu za sociální změnu <sup>59</sup>. Její založení reflektovalo teologii spravedlnosti: v zakládacím listu biskupů z r. 1973 stojí prorocká věta: „*Tyto povinnosti vůči potřebným nejsou už jen věcí dobročinnosti, ale prostě spravedlnosti*“ <sup>60</sup>. Tím irská církev posunula chápání diakonie – pomoc chudým je morální povinnost vyplývající z požadavku spravedlnosti mezi národy. Vedle Trócaire v Irsku působí i **Crosscare** (diecézní charita Dublinu) a St. Vincent de Paul Society, které zajišťují domácí charitativní práci (bezdomovce, mládež v nouzi atd.). Tyto organizace pracují po boku farností a řídí se rovněž kombinací profesionálního přístupu a duchovního poslání: Crosscare například integruje do svých služeb kaplany a modlitbu. Celkově v britsko-irském prostoru dnes zaznívá silně hlas papeže Františka: „*Kdo se věnuje poslání Caritas, není prostě sociální pracovník, ale pravý svědek Krista*“ <sup>5</sup> – a tímto mottem se snaží charitní pracovníci řídit.

## Spojené státy americké (Catholic Charities a Catholic Relief Services)

Ve Spojených státech existují dvě hlavní větve katolické charitativní služby: **Catholic Charities** pro domácí (americké) sociální služby a **Catholic Relief Services (CRS)** pro mezinárodní humanitární a rozvojovou pomoc.

## Catholic Charities USA (CCUSA)

**Struktura a činnost:** Catholic Charities USA je síť diecézních charit ve všech (arci)diecézích Spojených států. Byla založena už roku 1910 a dnes patří k největším dobročinným federacím v zemi. Každá diecéze má vlastní organizaci Catholic Charities, která poskytuje služby jako jsou polévkové kuchyně, útulky pro bezdomovce, adopční a rodinné poradny, kliniky duševního zdraví, programy pro veterány, pro imigranty atd. Catholic Charities se v USA staly jedním z největších poskytovatelů sociálních služeb vůbec – ročně pomáhají milionům lidí bez ohledu na vyznání. CCUSA jako celonárodní zastřešení sídlí ve Washingtonu, D.C., a slouží jako koordinační a advokační platforma (např. zastupuje katolické charity v jednání s federální vládou o grantech, školí personál, sdílí osvědčené postupy). Catholic Charities úzce spolupracují s vládními programy (např. federální potravinová pomoc) a mnohde spravují i kontrakty státu (to však někdy vyvolává diskuse, jak zmíněno dále).

**Napojení na církev:** Catholic Charities jsou **mandátovány biskupy** – v čele každé diecézní Catholic Charities stojí ředitel, kterého jmenuje místní biskup, a neřídka je sám biskup formálně prezidentem správní rady. CCUSA jako celek má ve vedení biskupy a je oficiálně uznána Konferencí katolických biskupů USA (USCCB) jako hlavní charitativní partner. Důležité je, že Catholic Charities v terénu spolupracují s farnostmi: v mnoha farnostech jsou dobrovolnické programy navázané na Charities (např. farní výdejny potravin působící pod licencí Catholic Charities, farní sbírky šatstva atd.). Farnosti často odkazují potřebné na odbornější pomoc do Catholic Charities center, takže funguje vzájemná podpora. Biskupové v USA charitě věnují pozornost i pastoračně – např. pořádají každoroční *Catholic Charities Sunday* a vydali společný list o službě lásky. Catholic Charities se staly jedním z viditelných projevů církve v americké společnosti – jsou „milující tvář“ církve navenek.

**Teologické a etické rámce:** Catholic Charities se řídí katolickou sociální naukou, zejména důrazem na lidskou důstojnost, subsidiaritu a solidaritu. **Papež František vzkázal Caritas lidem: „Nejste jen poskytovatelé pomoci, jste svědkové Krista“** – a toto motto je v USA hojně citováno při formaci pracovníků<sup>61</sup>. Vzhledem k pluralitnímu prostředí kladou Catholic Charities důraz na *Catholic identity*: jak sladit profesionální standardy sociální práce s katolickými hodnotami (např. otázky kolem adopcí dětí stejnopohlavními páry apod. vedly Catholic Charities v některých státech k obtížným rozhodnutím, aby zůstaly věrné učení církve). Teologové v USA (např. Rev. J. Bryan Hehir) formulovali princip, že církevní charita má být „**prorocká diakonie**“: nejen tišit bolest, ale i prorocky poukazovat na příčiny chudoby a pracovat na nápravě strukturální nespravedlnosti. Proto Catholic Charities dělají i advokační práci – lobují za zákony příznivé chudým (např. dostupné bydlení, reforma imigračního systému, ochrana života atd.). Zajímavým tématem je duchovní péče o klienty: protože Catholic Charities slouží všem bez rozdílu, nemohou přímo evangelizovat v rámci služeb (aby se vyhnuly dojmu nátlaku). Nicméně nabízejí například duchovní podporu těm, kdo o ni požádají (mají kaplany, nebo spolupracují s farními kněžími pro nemocné, vězně apod.). Tím udržují rovnováhu mezi profesionální službou a duchovním posláním – jak to shrnuje jedna diecézní Charita: „*Ačkoli naše operace slouží lidem čistě podle jejich potřeb (bez ohledu na rasu, náboženství atd.)*“<sup>62</sup>, *prece se modlíme, aby skrze naši lásku zakusili Boží soucit.*“

**Příklady činnosti:** Catholic Charities USA například provozuje program **Disaster Response** – při přírodních katastrofách (hurikány, tornáda) rychle mobilizuje pomoc postiženým komunitám, často ve spolupráci s farnostmi v zasažené oblasti. Díky síti farností se pomoc dostane i do menších obcí. Dalším příkladem je **Migration and Refugee Services** – Catholic Charities jsou jedním z hlavních partnerů vlády pro přijímání uprchlíků; pomohly tisícům rodin uprchlíků z celého světa s usazením v USA (bydlení, práce, školy pro děti) a opět zde církevní farnosti hrají roli patronů (sponzorují rodiny, pomáhají jim). Catholic Charities v mnoha městech také spravují **kliniky duševního zdraví** a poradny pro závislé, kde spojují léčebné postupy s pastoračním přístupem (např. *Seton House* program kombinuje terapii závislosti s duchovní obnovou). V době pandemie COVID-19 se Catholic Charities proslavily masivní potravinovou pomocí – v roce 2020 rozdaly přes 110 milionů jídel chudým rodinám (to uvádí CCUSA

výroční zpráva). To vše dokresluje, že Catholic Charities představují v USA důležitý pilíř sociální sítě a současně nástroj evangelijní služby.

## Catholic Relief Services (CRS)

**Poslání a napojení na církev:** Catholic Relief Services je mezinárodní agentura americké katolické komunity, založená americkými biskupy v roce 1943 k pomoci obětem druhé světové války. Dnes je to jedna z největších katolických humanitárních organizací na světě. **CRS výslovně deklaruje, že uskutečňuje závazek biskupů Spojených států pomáhat chudým a zranitelným v zahraničí** <sup>63</sup>. Má mandát od Konference biskupů USA a v jeho správní radě sedí řada biskupů <sup>64</sup>. Zároveň je členem Caritas Internationalis a často funguje jako zástupce celosvětové Caritas v zemích, kde nejsou jiné katolické charity (např. v některých konfliktních státech). **CRS je tedy prodlouženou rukou americké církve ve světě.** Její mise je inspirována evangeliem a katolickou naukou – CRS se zavazuje chránit posvátnost života a důstojnost člověka a ve své činnosti ztělesňovat principy katolické sociální a morální nauky <sup>54</sup>. Konkrétně uvádí, že se nechává vést Ježíšovým příkladem a snaží se „*uskutečňovat víru činy, aby ti nejchudší mohli dosáhnout trvalé změny*“. Působení CRS má dva rozměry: **(1) Podpora lidského rozvoje** – reagovat na mimořádné krize, bojovat s nemocemi a chudobou, budovat mírové a spravedlivé společnosti; **(2) Služba katolíků v USA** – vzdělávat a zapojovat americké věřící do solidarity s celým světem <sup>65</sup>. Toto druhé poslání je důležité: CRS například organizuje v USA každoroční postní iniciativu *Rice Bowl* (postní pokladničku pro rodiny, podobně jako Trócaire v Irsku) a vybízí farnosti k modlitbě a osvětě o globálních problémech. Tím spojuje domácí církve s misijním posláním.

**Činnost ve světě:** CRS působí ve více než 100 zemích světa (zejména v Africe, Asii, Latinské Americe a na Blízkém Východě). Zaměstnává kolem 7 tisíc lidí, převážně místních odborníků v zemích působení. Pracuje vždy v partnerství s místní církví – typicky s diecézní Caritas nebo jinou katolickou organizací dané země. **Jako součást univerzální církve spolupracuje s katolickými strukturami po celém světě** a také s jinými organizacemi, aby pomohla lidem čistě na základě potřeby, bez ohledu na víru či původ <sup>66</sup>. Hlavní programové oblasti CRS jsou: humanitární pomoc (jídlo, přístřeší a lékařská pomoc v krizích), zemědělský rozvoj (výuka farmářů, zavlažování, mikrofinance), zdravotní péče (např. programy proti HIV/AIDS, očkování), vzdělávání a budování míru. **Výrazný je důraz na trvalou udržitelnost a spolupráci s místní komunitou** – CRS se snaží „*pomáhat lidem, aby si pomohli sami*“. Například po katastrofě nezůstává jen u rozdání pomoci, ale zapojuje místní do obnovy (Cash-for-Work programy, školení ve stavebních technikách atd.). Rovněž integruje do projektů *komunitní naslouchání*, aby řešení vycházela z kultury a potřeb daných lidí.

**Duchovní aspekt:** Pracovníci CRS jsou motivováni vírou – CRS hovoří o „*víře beze hranic*“, která žene služebníky Boží lásky až na kraj světa <sup>67</sup>. Při své práci se často modlí a opírají o milost Boží, jak uvádí jejich krédo: „*S pevnou vírou v Boha, který skrze nás a naše partnery působí, není žádná hranice, co můžeme udělat ve službě druhým*“ <sup>67</sup>. Papež František jednou na shromáždění Caritas řekl: „*Caritas je přítomnost církve na mnoha místech světa; musí však čerpat z jednoduchého a pokorného přijetí Boha a bližního, jinak by zemřela*“ <sup>6</sup>. CRS se snaží toto naplnit tím, že své zaměstnance vede k duchovní formaci (nabízí jim retreaty, možnost společné modlitby) a především tím, že pracují v *Kristově jménu*, i když to nedeklarují okázale. **Přítomnost Krista spatřují v trpícím** – motto Matouše 25 tedy znovu ožívá. Současně se CRS hlásí k integrálnímu rozvoji člověka: kromě přímé pomoci se snaží „*podporovat spravedlnost a mír*“, ovlivňovat politiky (CRS má vlastní oddělení advokacie ve Washingtonu, které lobbuje za zvýšení rozvojové pomoci, oddlužení chudých zemí, opatření proti změně klimatu apod., vždy v souladu s učením církve).

**Příklady programů:** V Africe CRS vedla program **AgroLearn** pro malé farmáře – učila je udržitelným zemědělským metodám a pomohla vytvořit spořicí družstva, což zvýšilo potravinovou bezpečnost desítek tisíc rodin. V Latinské Americe CRS spolupracuje s církví na **boj proti modernímu otroctví a**

**obchodování s lidmi** – např. v Brazílii společně s Cáritas Brasileira podporuje projekty boje proti nucené práci a dětské práci (to souvisí i s environmentálními projekty, kdy alternativní obživa brání vykořisťování lidí v amazonských dolech) <sup>68</sup>. Na Blízkém východě CRS hrála klíčovou roli v pomoci uprchlíkům ze Sýrie a Iráku – dodávala materiální pomoc do táborů v Libanonu, Jordánsku i pomáhala křesťanským menšinám přímo v Sýrii skrze tamní Caritas <sup>69</sup>. V Asii, po ničivém zemětřesení a cunami 2004, CRS vedla obrovský rekonstrukční program v Indii a Indonésii, včetně výstavby domů a škol. Zajímavým modelem je **CRS Chapters & Clubs** v USA – CRS vytváří síť dobrovolníků v amerických diecézích (tzv. kapitoly), kteří se věnují osvětě a obhajobě globálních témat (hlad, změna klimatu, migrace) <sup>70</sup> <sup>71</sup>. Tím se prolamuje jistá anonymita velké organizace a zapojují se přímo věřící.

Shrňme-li roli CRS: je to **oficiální misijní charita americké církve**, která uvádí do praxe Ježíšovo přikázání lásky na globální úrovni. Dokládá tím, že diakonické poslání církve nezná hranic – jak geografických, tak náboženských. CRS pomáhá všude podle potřeb (v duchu dobrého Samaritána), ale činí tak jako výraz *katolické víry působící skrze lásku (fides per caritatem operans)*.

## Latinská Amerika – Caritas v vybraných zemích

Latinská Amerika má své specifické pojetí církevní diakonie, ovlivněné teologií osvobození a dokumenty tamních biskupských konferencí (Medellín 1968, Puebla 1979, Aparecida 2007). Charitativní služba je zde úzce provázána s pojmem **“pastorální sociální”**, tedy sociální pastorační činnosti církve. Caritas v latinskoamerických zemích bývají jedním z několika *odvětví* této pastorační služby, spolu s dalšími komisemi (např. pastorační pro domorodce, pro vězně, pro migranty apod.). Často existuje v rámci biskupské konference **Komise pro sociální pastorační činnost (Pastoral Social)**, která zastřešuje i národní Caritas. Společným jmenovatelem latinskoamerických Caritas je **komunitní přístup** a úsilí o sociální spravedlnost: charita není jen rozdávání almužen, ale zahrnuje *vzdělávání k sociálnímu vědomí, obhajobu utlačovaných a změnu nespravedlivých struktur* v duchu *“transformující lásky”* <sup>49</sup>. Podívejme se nyní na tři velké země – Brazílii, Argentinu a Mexiko.

### Brazílie (Cáritas Brasileira)

**Struktura:** Caritas v Brazílii (Cáritas Brasileira) byla založena roku 1956 a je přímo **organizmem Brazílské biskupské konference (CNBB)** <sup>68</sup>. Funguje jako federace složená z **170 členských organizací** – především diecézních Caritas, ale i některých specializovaných katolických sociálních děl – po celé obrovské zemi <sup>68</sup>. Cáritas Brasileira má národní sekretariát v Brasílii a 12 regionálních koordinací odpovídajících církevním regionům. Zapojených pracovníků je přes 15 tisíc (z většiny dobrovolníků) <sup>68</sup>, což ilustruje široké zapojení laiků do služby. Organizačně spadá Caritas pod **Komisi pro sociální pastorační CNBB**, kam patří i např. Pastorační děti, Pastorační zemědělci, Pastorační vězeňská atd. To odráží latinskoamerický model *integrované pastorační* chudých.

**Činnost a spiritualita:** Cáritas Brasileira navazuje na silnou tradici *církve chudých* v Brazílii. Její misie je *“vykonávat organizovanou lásku církve, která kráčí synodálně a podporuje bratrství”* <sup>2</sup>. Papež František přímo vyzdvihl: *„Caritas je esenciální součástí církve, instituce lásky církve”* – to je motto latinskoamerické regionální Caritas <sup>2</sup>. V Brazílii Caritas klade důraz na **základní církevní komunity a místní iniciativy**. Pracuje hodně *zdola nahoru*: aktivizuje chudé komunity, pomáhá jim zakládat družstva, podporuje *ekonomii solidarity*. Například v chudých regionech severovýchodu Caritas pomohla komunitám vybudovat **cisterny na dešťovou vodu** – program, který vyšel z požadavků místních lidí a dramaticky zlepšil zásobování vodou v suchých oblastech. Caritas se též angažuje v **kampaních**: v Brazílii se proslavila zejména **Kampaň bratrství (Campanha da Fraternidade)**, kterou v 60. letech iniciovali tři kněží pracující v Cáritas <sup>72</sup>. Od té doby je Kampaň bratrství každoroční postní akcí, kdy

církev celonárodně probírá nějaké sociální téma (např. domorodé národy, ekologii, rasismus) a věřící konají sbírku – tu organizuje právě Cáritas Brasileira. Tím se duchovní a sociální rozměr postu spojuje.

**Spolupráce s církví:** Cáritas je plně integrována do brazilské církve – místní biskupové berou Caritas jako svůj nástroj. Každá diecéze má Caritas komisi a biskup skrze ni koordinuje charitu v diecézi (statuty uvádějí, že diecézní Caritas je orgán, skrze nějž biskup animuje a koordinuje charitativní pastoraci <sup>73</sup>). Farnosti mají své *pastorální sociální týmy*, Caritas s nimi spolupracuje při konkrétních projektech (např. farní polévkové kuchyně, shromažďování darů pro Kampaně atd.). V oblastech, kde je církev slabě přítomná, nahrazuje Caritas někdy běžnou pastoraci – např. v Amazonii Caritas působí společně s dalšími církevními organizacemi v rámci církevní sítě pro Amazonii (REPAM). Caritas také úzce spolupracuje s řeholníky – mnoho projektů vede řeholní personál (např. jezuité v migrantologických centrech, františkáni v Pastoral da Terra).

**Projekty a výzvy:** Cáritas Brasileira se v současnosti soustředí na *integrální ekologii a pomoc marginalizovaným skupinám*. Například koordinuje projekt **“Casa Comun”** v Amazonii, který s místními komunitami hledá ekologicky udržitelná živobytí, aby se předešlo jak ničení pralesa, tak sociálnímu útlaku domorodců. Také reaguje na aktuální krize: při nedávných záplavách v Amazonii Caritas rychle poskytla nouzovou pomoc 100 tisícům lidí <sup>74</sup>. V Roraimě (sever Brazílie) Caritas vede inovativní projekt komunitních center pro migranty z Venezuely – snaží se tam **řešit migraci komunitně**, nejen charitativně, tj. zapojuje migranty i hostitelské Brazilce do společných podniků, aby překonali konflikty <sup>75</sup>. To odráží heslo latinskoamerické Caritas: *“naslouchání, integrace, humanitární odpověď”* <sup>76</sup>. Výzvou pro brazilskou Caritas je rovněž profesionalizace – v dokumentech regionu LAC se uvádí potřeba posilovat institucionální kapacity Caritas <sup>77</sup>. Proto zřídili teologicko-poradní komisi <sup>49</sup> a investují do školení (mají dokonce *vzdělávací institut Caritas* pro formaci v katolické sociální nauce a projektovém řízení).

## Argentina (Cáritas Argentina)

**Struktura a působení:** Cáritas Argentina je mimořádně rozsáhlá a silně farně zakotvená organizace. Působí v **3 500 farnostech po celé zemi s více než 40 000 dobrovolníků** v tzv. “equipos de trabajo” <sup>78</sup>. To znamená, že takřka každá argentinská farnost má svůj charitní tým dobrovolníků, kteří organizují místní pomoc (sbírky potravin, návštěvy chudých rodin atd.). Tyto farní týmy jsou sdruženy pod diecézní Cáritas – v každé diecézi existuje Komise Cáritas vedená ředitelem (obvykle knězem) a pod přímou supervizí biskupa. **Biskup v diecézi řídí charitu skrze Cáritas:** dle stanov je diecézní Cáritas orgán, skrze nějž biskup animuje a koordinuje charitativní pastoraci diecéze <sup>73</sup>. Národní úroveň tvoří Sekretariát Cáritas Argentina, spadající pod Komisi sociální pastore Argentinské biskupské konference (CEA).

**Zaměření a spiritualita:** Cáritas Argentina sebe definuje jako *organizaci katolické církve, která pracuje na řešení sociálních problémů pramenících z chudoby* <sup>78</sup>. Jejím posláním je **“animovat, koordinovat a organizovat charitativní pastoraci církve v Argentině”** s cílem dávat integrální odpovědi na problémy chudoby a evangelizovat společnost hodnotami důstojnosti, spravedlnosti a solidarity <sup>37</sup>. Z toho je patrné, že nejde jen o pomoc, ale o *pastoraci chudých* – doprovázení lidí vyloučených, *spirituální útěchu a konkrétní nástroje*, aby mohli sami proměnit svůj život <sup>79</sup>. Cáritas Argentina například uvádí, že poskytuje chudým *“duchovní podporu a konkrétní nástroje, aby vlastními silami dokázali změnit svou realitu”* <sup>80</sup>. Důraz se tedy klade na *promoci lidskou* (rozvoj člověka) a *promoci komunitní*. Argentinská Caritas rozlišuje tři klíčové momenty své činnosti: **Asistencia – Promoce – Transformace (Caridad transformadora)** <sup>81</sup> <sup>82</sup>. V prvním kroku jde o okamžitou pomoc v nouzi, v druhém o dlouhodobé zlepšení podmínek a zapojení samotných chudých do řešení, a ve třetím o ovlivnění nespravedlivých struktur (což koresponduje s termínem “teologie osvobození v praxi”). Tato metodologie vychází z latinskoamerické teologie, že charita má být **sociálně přeměňující**.

Spiritualita argentinské Caritas je shrnuta větou: *“Caritas es amor en obras”* – Caritas je láska ve skutcích <sup>83</sup>. Tedy láska k Bohu a bližnímu se projevuje konkrétním službou. Zajímavé je, že součástí spirituality je *“formace srdcí”*: Caritas klade důraz na formaci dobrovolníků, aby se jejich služba nestala rutinou, ale pramenila z opravdové lásky k Bohu. Papež František (dříve arcibiskup Buenos Aires) byl velkým podporovatelem Caritas – za jeho působení se v Argentině posílily projekty v *villas miseria* (městské slumy) a církve se skrze Caritas tam vydala na periferie. Jeho důraz na *“církve, která je polní nemocnicí”* se v Caritas přímo zrcadlí.

**Projekty a inovace:** Cáritas Argentina je známa svým každoročním **Národním charitním sbírkovým víkendem** (Colecta Anual de Cáritas) v červnu – kdy ve všech kostelích země probíhá sbírka na činnost Caritas. Ta nejen přináší finance (v r. 2022 vybráno přes 10 milionů USD), ale i zvyšuje povědomí veřejnosti (propaguje ji i média). Za tyto prostředky Caritas financuje množství projektů: **školní doučování a stipendia** pro děti v chudých čtvrtích, **centra první pomoci** pro rodiny v krizi, stavby *jednoduchých domků* pro bezdomovce (projekt *Sueños Compartidos*), provozuje síť **komunitních jídelen** (Comedores) a tzv. **Obchody s důstojností** (Ferias solidarias) – bazary oblečení, kde si chudí mohou vybrat za symbolické ceny. Inovativní byl program **Mikropůjček**: Caritas poskytuje bezúročné mikroúvěry a školení drobným podnikatelům v chudých komunitách, což nastartovalo mnoho rodinných živností (šití, pekařství apod.). V reakci na ekonomické krize Caritas také zavedla *“bolsones alimentarios”* (balíčky potravin) rozdávané přes farnosti nejvíce ohroženým rodinám.

Na národní úrovni Caritas Argentina spolupracuje i s vládou v sociálních programech, ale opatrně dbá na nezávislost a prorocký hlas církve. Např. během pandemie COVID-19 Caritas koordinovala s ministerstvem sociální rozvoj pomoc v slumech, ale současně biskupové skrze Caritas volali po lepší politice pro vyloučené. To ukazuje výzvu: **být mezi profesionální službou a prorockým posláním**. Argentinská Caritas se snaží udržet obojí: profesionálně spravuje velké projekty (má systém kontroly kvality, průhledného účetnictví), ale stále vidí v chudých především **Kristovu tvář** a volá celou společnost ke konverzi srdce i struktury.

## Mexiko (Cáritas Mexicana)

**Struktura:** V Mexiku je Caritas součástí rozsáhlé **Pastorální sociální struktury**. Při Konferenci mexických biskupů (CEM) funguje **Episkopální komise pro sociální pastorační**, jejímž jedním odborem je Caritas. Tato komise zahrnuje také pastorační práce, pastorační domorodců, zdravotní pastorační, vězeňskou pastorační, migraci a komisi pro spravedlnost a mír <sup>84</sup>. *Cáritas Mexicana* jako národní organizace koordinuje 32 diecézních Caritas (Mexiko má 19 arcidiecézí a přes 70 diecézí; ne ve všech je Caritas plně rozvinutá, ale většina má). Národní Caritas má centrálu v Mexico City a regionální zástupce. Podobně jako v jiných zemích je diecézní Caritas vedená biskupem (často deleguje ředitele) a skrze ni biskup řídí charitu. Farnosti jsou zapojeny zejména v konkrétní pomoci: mnoho farností v Mexiku provozuje **Casas de migrantes (domy pro migranty)**, **polikliniky** pro chudé, **sociální jídelny** atd., často ve spolupráci s Caritas. Vlastně fenomén *Casas del Migrante* (přístřeší pro migranty putující z jihu na sever) je jedním z nejviditelnějších projevů církevní charity v Mexiku – provozují je diecéze nebo řeholní kongregace a Caritas je podporuje (materiálně, školením personálu apod.) <sup>85</sup> <sup>86</sup>.

**Pastorační rámec:** Mexická Caritas se výrazně profiluje jako *“diakonie naděje”* uprostřed násilí a chudoby, jimiž země trpí. Biskupové mexické církve zdůrazňují, že **církev musí být milosrdnou matkou pro všechny trpící** v kontextu drogových válek, migrace, sociálních nerovností. Caritas a celá pastorační tak stojí před výzvou: jak nabídnout profesionální službu (leckdy s podporou státu či zahraničních agentur) a přitom neztratit duchovní poslání. V praxi to řeší tak, že sociální pastorační (včetně Caritas) **spojuje sociální službu s evangelizací**: např. v centrech pro migranty jsou kromě jídla a noclehu nabízeny i mše, možnost zpovědi nebo prostě naslouchání kněze – ovšem nenásilně, respektující, že

mnoho migrantů je jiné víry nebo traumatizovaných. V dokumentech Pastoral Social se uvádí, že Caritas má „dvě ruce: jedno podává chléb, druhé podává Krista“ – zjednodušeně řečeno.

Teologové v Mexiku (a Latinské Americe obecně) hovoří o **“církví-služebnici”** (Iglesia servidora) jako ideálu: církev, která nevládne, ale slouží, a Caritas je pak institucionalizací této služby. Současný významný hlas je například biskup Enrique Díaz (předseda Caritas Latin America), který zdůrazňuje synodální charakter Caritas: „*Caritas kráčí synodálně, vnaslouchá všem*“. Mexická Caritas ve své misi uvádí inspiraci podobenstvím o milosrdném Samaritánovi a Matoušem 25 – to je standard.

**Činnost a projekty:** Caritas Mexicana se věnuje širokému poli. Např. po ničivém zemětřesení 2017 koordinovala pomoc a obnovu z prostředků světové Caritas. Dlouhodobě provozuje program **“Pan de cada Día”** (Chléb vezdejší) – potravinovou pomoc v chudých oblastech formou komunitních pekáren a zahrad, aby komunity byly soběstačné. Výrazná je oblast **Migrace a azyl**: Caritas má speciální tým pro migraci a pořádá **Národní křížovou cestu migrantů** – veřejné akce a modlitby upozorňující na utrpení migrantů <sup>87</sup>. V praxi Caritas a církev v Mexiku provozují přes 100 domů pro migranty po celé trase od hranic s Guatemalou po hranice s USA <sup>85</sup>. Tyto domy poskytují útočiště, zdravotní ošetření, ale i psychologickou a duchovní podporu lidem na útěku. Mnohé z nich vedou řeholníci (např. Scalabriniáni), ale Caritas jim zajišťuje prostředky a networking.

Další oblastí je **Pastorace vězňů** – Caritas podporuje reintegrační projekty pro propuštěné vězně (např. učňovské dílny) v rámci boje proti recidivě a násilí. Inovací Caritas Mexicana je také **ekologická pastorace**: v duchu *Laudato Si'* rozjeli projekt “Pastoral Ecológica” spolu s Caritas, kde se komunity učí chránit životní prostředí (např. Caritas v Chiapasu spolupracuje s domorodci na ochraně pralesa před nelegální těžbou).

**Výzvy:** Mexiko má silnou sekularizaci státu a zároveň enormní chudobu a násilí – Caritas je tak někdy ohrožena *“dvojím tlakem”* podobně jako v Evropě: tlak sekularizace (udržet křesťanskou identitu, když službu vykonávají i lidé bez víry za státní peníze) a tlak profesionalizace/marketizace (konkurence ostatních NGO) <sup>88</sup>. Aktuální výzvou je i nebezpečí pro dobrovolníky – v oblastech ovládaných narkokartely riskují pracovníci Caritas život při pomoci obětem. Přesto církev s odvahou pokračuje; biskupové říkají, že charitativní služba je i *“mučednictví lásky”*, pokud je třeba. Z pastoračního hlediska je výzvou **formace sociálního citění u mládeže** – Caritas Mexicana proto hodně investuje do *“teologie a spirituality Caritas”* pro mladé, pořádá letní tábory solidarity, aby mladá generace katolíků chápala diakonii jako nedílnou součást své víry.

## Teologické reflexe vztahu církevní diakonie a institucionalizované charity

V závěru se zaměříme na názory současných teologů a církevních dokumentů, které se zabývají propojením mezi *spontánní diakonií církve* (každodenní službou lásky věřících) a *institucionalizovanou charitou* reprezentovanou organizacemi Caritas. Klíčová otázka zní: nepotlačuje institucionální rámec spontaneitu evangelijní lásky? Nehrozí, že církev deleguje lásku na “profesionály” a věřící ztratí osobní angažovanost? A naopak: jak zajistit, aby instituce Caritas zůstala skutečně církevní – tedy nesplynula s běžnou “NGO” a neztratila duchovní rozměr?

**Caritas jako podmět teologie:** Ještě před pár desítkami let byla charitativní služba spíše okrajovým tématem v systematické teologii. Dnes však teologové zdůrazňují, že **Caritas potřebuje teologii a teologie potřebuje Caritas** <sup>89</sup>. Například prof. Klaus Baumann (Německo) v roce 2023 napsal, že Caritas se musí stát ústředním objektem studia pro teologii a zároveň uplatňovat poznatky vědy v praxi

– jediné tak zůstane spolehlivou a efektivní službou <sup>90</sup> <sup>91</sup> . To ukazuje posun: charita už není vnímána jen jako “důsledek” dogmat, ale jako zdroj poznání o Bohu v činné lásce.

**Caritas a identita církve:** Papež Benedikt XVI. v *Deus Caritas Est* (2005) zásadně vyzdvihl, že charitativní služba patří k samotné identitě církve – je rovnocenná s hlásáním Slova a slavením svátostí <sup>1</sup> . Z toho plyne, že **celá církev (všichni věřící) je povolána k diakonii**, a Caritas jako instituce má sloužit tomu, aby tato diakonie byla dobře organizovaná a účinná <sup>13</sup> . Současní teologové pastorální teologie (např. v našich poměrech prof. Karel Šimr) však upozorňují i na *riziko odcizení*: ve velmi sekularizovaném prostředí může praktická charitní práce odvádět lidmi, kteří nemají osobní vazbu na církev, fungovat z veřejných peněz a podle státních standardů – pak vyvstává otázka, zda se ještě dá mluvit o “církevní diakonii” <sup>92</sup> . Jinými slovy, je Caritas stále církví, pokud v ní pracují třeba jen profesionální sociální pracovníci-nevěřící? Někteří teologové varují před **rozštěpením**: že církev deleguje dobročinnost na instituce, kdežto věřící v běžném životě tuto roli už nežijí. Model integrace by však měl být takový, že Caritas *integruje dobrovolníky z farností a posiluje charitativního ducha mezi věřícími*. Příkladem dobré praxe je právě Argentina či Španělsko, kde se hrdě prohlašuje: “*Caritas jsme my všichni – jsme to my jako církev*”. Generální sekretářka Cáritas Española Natalia Peiro říká: “*Rozdíl Caritas oproti jiným NGO je v tom, že naše organizace je neoddělitelná od církve. V každé diecézi je prezidentem Caritas biskup a na místní úrovni jsou to farnosti. My jsme církev; jsme její služba lásky, jedna ze tří nohou vedle liturgie a slova*” <sup>93</sup> . Tato slova shrnují ideální vztah: Caritas není paralelní struktura, ale je to způsob, jak církev vykonává jedno ze svých poslání.

**Profesionalita vs. duchovní poslání:** V praxi mnoho národních Caritas zaměstnává odborníky (zdravotníky, sociology, manažery) a získává velké granty, což vede k nutnosti sekulární profesionality. To je samo o sobě pozitivní – církev má poskytovat kvalitní pomoc. Nicméně papež František opakovaně varoval Caritas před “*světským způsobem myšlení*”, který by z její misie udělal pouhou filantropii bez Krista <sup>94</sup> . „**Nenechte se redukovat na pouhou NGO,**“ apeluje papež <sup>95</sup> . Tvrdí, že to, co udrží Caritas v její pravé povaze, je **živý duch modlitby a víry**: pokud pracovníci Caritas sami přijímají Boží lásku v modlitbě a svátostech, pak ji mohou nést dál; pak *jejich plány nebudou prázdné, protože ponesou Kristovu lásku v sobě* <sup>5</sup> . Problém nastává tam, kde se duchovní nasazení vytratí a zůstane jen projektový cyklus, reporty donorům atd. Různé Caritas to řeší třeba společnými duchovními obnovami, přítomností kaplanů, začleněním modlitby do denní rutiny. Například Caritas v Latinské Americe vytvořila Teologickou poradní komisi <sup>49</sup> , aby pomáhala udržet duchovní směr v praktické činnosti – jde o konkrétní krok, jak překlenout propast mezi teologií a praxí.

**Hranice mezi profesionální službou a duchovním posláním** tedy není nepřekročitelná zeď, ale spíše napětí, které se musí tvůrčím způsobem spravovat. Jak píše jeden autor: “*Kvalitní odborná práce a milující srdce – obojí je třeba, aby se to, co děláme, kvalifikovalo jako církevní charitativní dílo*” <sup>16</sup> . Jinak řečeno, Caritas musí neustále **obnovovat inspiraci v evangeliu**, aby se nestala jen dodavatelem služeb. Zároveň je však volána ke **kompetentnosti**, aby ta láska opravdu pomáhala. Toto prolnutí se v mnoha zemích daří: například v ČR Charita provozuje profesionální hospice i azylové domy, ale zároveň se modlí s klienty, pokud chtějí, a nese kříž ve znaku.

**Současné výzvy a perspektivy:** Dnes církevní charita čelí novým fenoménům: pandemie, migrace biblických rozměrů, změna klimatu a s ní spojené katastrofy, ale i digitalizace společnosti či nová chudoba (osamělí senioři, mladí bez práce). Caritas na to reaguje rozšiřováním oblastí působení (např. environmentální projekty, psychologická pomoc) a také prohlubováním spolupráce v ekumenickém a mezilidském rozměru (Caritas pracuje s jinými církvemi i s občanskou společností; v některých zemích je součástí národní humanitární platformy). Výzvou uvnitř církve je **zapojení mládeže** do diakonie – v době, kdy mladá generace volá po autentičnosti, může právě služba chudým být mostem k živé víře. Papež František často zmiňuje, že v setkání s chudými se evangelizuje i ten, kdo slouží: *chudí evangelizují nás, pomáhají nám potkat Krista*.

Další perspektivou je **synodalita**: Caritas může být školou synodality, protože v jejích projektech běžně spolupracují biskupové, kněží, laici, řeholníci – všichni pro společný cíl. V Caritas se navíc církve setkává i s “vnějšími” partnery (stát, neziskový sektor), což vyžaduje dialog a otevřenost. Církve tak skrze charitu vstupují do *polyfonního prostředí* a učí se naslouchat světlu i stínům moderní doby.

V neposlední řadě se rýsuje téma **“digitální charity”** – využití technologií pro solidaritu (crowdfunding, online dobrovolnictví). I to je pro Caritas příležitost inovace. A konečně, teologové reflektují i eschatologický rozměr diakonie: Caritas není jen humanismus, ale ukazuje k Božímu království, kde nebude hlad ani slzy. Každý charitní skutek je malým znamením naděje, *“solí a světlem světa”*. Jak řekl papež František Caritas pracovníkům: *“Vy skutečně zjevujete sílu křesťanské lásky a touhu církve dosáhnout až k Ježíši v každém trpícím člověku”* <sup>96</sup> <sup>97</sup> . To je možná nejkrásnější syntéza poslání Caritas: být dotekem církve – a tedy Krista – v ranách světa.

**Zdroje:** Zpracováno na základě dokumentů Caritas Internationalis a Caritas Europa, oficiálních webů národních Caritas (Caritas Germany, Caritas Austria, Secours Catholique, Caritas Polska, Cáritas Argentina aj.), publikací k teologii Caritas <sup>98</sup> <sup>3</sup> , encyklik a promluv papežů (Benedikt XVI.: *Deus Caritas Est* <sup>1</sup> ; František: homilie ke generální audienci Caritas Intl. <sup>6</sup> <sup>5</sup> ), a také příspěvků v odborných revue (např. *Caritas et veritas* 2017 o diakonii <sup>92</sup> ). Konkrétní údaje a příklady projektů pochází z výročních zpráv Caritas (např. Secours Catholique 2021 <sup>30</sup> <sup>26</sup> , Caritas Germany 2024 <sup>9</sup> , Caritas Polska <sup>99</sup> ) a z případových studií (Kampaň bratří v Brazílii <sup>72</sup> , Cité Saint-Pierre <sup>39</sup> , integrační programy uprchlíků v Rakousku aj.). Výše uvedené dokládá, že diakonický rozměr je skutečně srdcem poslání církve a organizace Caritas jsou jeho výtečným nástrojem, pokud zůstávají věrné prameni – **lásce Kristově, která nás pobízí** (2 Kor 5,14). <sup>100</sup> <sup>5</sup>

---

1 13 47 48 100 **Fragment from the Encyclical Letter Deus Caritas Est (God Is Love) - Holy Rosary Shrine**

<https://www.hrslawrence.org/fragment-from-the-encyclical-letter-deus-caritas-est-god-is-love/>

2 49 76 77 **Cáritas América Latina y Caribe | Quiénes somos**

<https://caritaslatinoamerica.org/es/quienes-somos>

3 14 15 16 98 **jswve.org**

<https://www.jswve.org/wp-content/uploads/2018/01/10-015-113-JSWVE-2018.pdf>

4 8 9 11 12 **Our Main Fields of Work**

<https://www.caritas-germany.org/aboutus/what-we-do>

5 6 95 96 97 **Pope: He Who Lives the Mission of "Caritas" is a True Witness of Christ | America Magazine**

<https://www.americamagazine.org/issue/pope-he-who-lives-mission-caritas-true-witness-christ>

7 **History**

<https://www.caritas-germany.org/aboutus/history/history>

10 **Welfare Organizations | tbd.community**

<https://www.tbd.community/en/welfare-organizations>

17 18 19 20 21 22 23 **"Caritas Österreich" konstituiert sich mit neuem Statut**

<https://www.erzdioezese-wien.at/site/home/nachrichten/article/90611.html>

24 29 31 **Secours Catholique-Caritas France | EurAc**

<https://www.eurac-network.org/fr/secours-catholique-caritas-france>

25 26 27 28 30 32 33 34 35 36 39 40 41 **Essentiel 2021-Anglais.indd**

<https://www.secours-catholique.org/sites/default/files/03-Documents/Essentiel%202021-Anglais.pdf>

37 78 79 80 81 82 83 **Quiénes somos | Cáritas Argentina**

<https://caritas.org.ar/quienes-somos/>

38 55 56 93 **Interview with Natalia Peiro. General Secretary of Cáritas Española.**

<https://www.omnesmag.com/en/news/interview-with-natalia-peiro-secretary-general-of-caritas-spain/>

42 **Caritas Italiana - Forum Disuguaglianze Diversità**

<https://www.forumdisuguaglianzediversita.org/organizzazioni-promotrici/caritas-italiana/>

43 **Caritas: attività, missione e storia dell'organismo pastorale della Cei**

<https://www.letterainternazionale.it/approfondimenti/caritas-attivita-missione-e-storia-dellorganismo-pastorale-della-cei.php>

44 **Chi siamo - Caritas Italiana**

[https://archivio.caritas.it/home\\_page/chi\\_siamo/00000038\\_Chi\\_siamo.html](https://archivio.caritas.it/home_page/chi_siamo/00000038_Chi_siamo.html)

45 **Presentazione - Caritas Italiana**

<https://www.caritas.it/presentazione/>

46 **(PDF) Parish Charities: The Impact of the Encyclical Deus caritas est ...**

[https://www.researchgate.net/publication/](https://www.researchgate.net/publication/304170845_Parish_Charity_The_Impact_of_the_Encyclical_Deus_caritas_est_in_the_Environment_of_Bohemian-Moravian_Catholic_Parishes)

[304170845\\_Parish\\_Charity\\_The\\_Impact\\_of\\_the\\_Encyclical\\_Deus\\_caritas\\_est\\_in\\_the\\_Environment\\_of\\_Bohemian-Moravian\\_Catholic\\_Parishes](https://www.researchgate.net/publication/304170845_Parish_Charity_The_Impact_of_the_Encyclical_Deus_caritas_est_in_the_Environment_of_Bohemian-Moravian_Catholic_Parishes)

50 **England and Wales - CSAN - Caritas**

<https://www.caritas.org/where-caritas-work/europe/england-and-wales-csan/>

51 **England and Wales - CAFOD - Caritas**

<https://www.caritas.org/where-caritas-work/europe/england-and-wales-cafod/>

52 53 **CAFOD and Catholicism**

<https://cafod.org.uk/about-us/cafod-catholicism>

54 63 64 65 66 67 70 71 **Mission Statement | CRS**

<https://www.crs.org/about-us/mission-statement>

57 **The meaning of being Catholic in Ireland - Olbios**

<https://olbios.org/the-meaning-of-being-catholic-in-ireland/>

58 60 69 **Together for a Just World – 50 Years of Trócaire - Killaloe Diocese**

<https://www.killaloediocese.ie/together-for-a-just-world-50-years-of-trocaire/>

59 **Parishes - Trócaire**

<https://www.trocaire.org/our-work/working-in-ireland/parishes/>

61 **You are not just aid workers – you are witnesses to Christ, Pope tells ...**

<https://www.catholicnewsagency.com/news/31977/you-are-not-just-aid-workers-%E2%80%93-you-are-witnesses-to-christ-pope-tells-caritas>

62 **Catholic Relief Services : Parish Social Ministry : Programs**

<https://www.ccdpb.org/programs/parish-social-ministry/catholic-relief-services.html>

68 **Cáritas Brasileira - End Slavery Now**

<https://www.endslaverynow.org/c%C3%A1ritas-brasileira>

72 **BRAZIL AND THE FRATERNITY CAMPAIGN**

<https://folhadolitoral.com.br/en/colunistas/instituto-historico-e-geografico-de-paranagua/o-brasil-e-a-campanha-da-fraternidade/>

73 **Estatuto de Caritas Argentina - Cáritas La Plata**

<https://caritaslaplata.org/estatuto-de-caritas-argentina/>

74 **Brazil Archives - Caritas**

<https://www.caritas.org/category/latin-america/brazil/>

75 **CÁRITAS BRASILEIRA - CNBB**

<https://www.cnbb.org.br/caritas/>

84 **Mexico - Caritas**

<https://www.caritas.org/donde-trabajamos/america-latina-y-el-caribe/mexico/?lang=es>

85 **Grupo Cáritas Ciudad de México - Facebook**

<https://m.facebook.com/caritascdmx/mentions/>

86 **Estructura Nacional e Historia de Cáritas en México - YouTube**

<https://www.youtube.com/watch?v=BWDwCOAd220>

87 **[PDF] Un manual de Caritas Internationalis para la reflexión y la acción**

[https://www.caritas.org/wordpress/wp-content/uploads/2018/11/cooperacion.qxd\\_.pdf](https://www.caritas.org/wordpress/wp-content/uploads/2018/11/cooperacion.qxd_.pdf)

88 **empirical research in practical theology as a - Brill**

[https://brill.com/display/book/edcoll/9789047404323/B9789047404323\\_s014.pdf?srsltid=AfmBOopOKWbko57rFWWRCJnkMC\\_TAATTbqtPb08pFuiB8QKWKZ3vDGNJ](https://brill.com/display/book/edcoll/9789047404323/B9789047404323_s014.pdf?srsltid=AfmBOopOKWbko57rFWWRCJnkMC_TAATTbqtPb08pFuiB8QKWKZ3vDGNJ)

89 90 91 **(PDF) Caritats needs theology, Caritas needs science**

[https://www.researchgate.net/publication/379375498\\_Cariats\\_needs\\_theology\\_Caritas\\_needs\\_science](https://www.researchgate.net/publication/379375498_Cariats_needs_theology_Caritas_needs_science)

92 **Diakonia in the Public Sphere - a Daughter of the Church, or its Sister? Church and Diakonia Between Separation and Approximation**

<https://caritasetveritas.cz/pdfs/cev/2017/01/17.pdf>

94 Pope warns charity network Caritas against 'worldly ways of thinking'

<https://www.ncronline.org/vatican/vatican-news/pope-warns-charity-network-caritas-against-worldly-ways-thinking>

99 Caritas Polska

<https://caritas.pl/>